

Talousvaliokunnan mietintö n:o 30 hallituksen esityksistä laeiksi säätiölain sekä yhdistyslain muuttamisesta sekä niihin liittyväksi lainsäädännöksi

Eduskunta on lähettänyt 1 päivänä kesäkuuta 1994 hallituksen esityksen n:o 93 laiksi säätiölain muuttamisesta ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi sekä 14 päivänä lokakuuta 1994 hallituksen esityksen n:o 217 laiksi yhdistyslain muuttamisesta ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi. Valiokunta päätti asiayhteyden vuoksi käsitellä hallituksen esitykset yhdessä.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina erityisasiantuntija Jyrki Jauhiainen ja tutkija Manne Airaksinen oikeusministeriöstä, toimistopäällikkö Kalevi Sadeluoto oikeusministeriön yhdistysrekisteritoimistosta, pääjohtaja Matti Enäjärvi, osastopäällikkö Oscar Wilder ja apulaisosastopäällikkö Olli Koikkalainen patentti- ja rekisterihallituksesta sekä professori Pekka Koskinen.

Hallituksen esityksissä ehdotetaan muutettavaksi säätiölakia ja yhdistyslakia sekä eräitä muita lakeja niin, että säätiörekisterin pito ja säätiövalvonta sekä yhdistysrekisterin pito siirretään oikeusministeriöstä patentti- ja rekisterihallitukseen. Säätiörekisteri ja yhdistysrekisteri säilyisivät itsenäisinä rekistereinä. Valvontaan ja rekistereiden pitämiseen tarvittavia voimavaroja siirretään oikeusministeriöstä patentti- ja rekisterihallitukseen. Ehdotetut muutokset ovat osa keskus- ja aluehallinnon uudistamishanketta.

Hallituksen esityksissä olevin perustein ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja puoltaa niiden hyväksymistä seuraavin vähäisin muutoksin.

Molemmat hallituksen esitykset sisältävät ehdotukset patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain (575/92), patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain (576/92) sekä patentti- ja rekisterihallituksen suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (1032/92) muuttamisesta, minkä johdosta esityksistä on laadittava yhteinen mietintö.

Hallituksen esityksessä yhdistyslain muuttamisesta ehdotetaan, että yhdistysrekisteriin tulisi ilmoittaa yhdistyksen puheenjohtajasta ja ni-

menkirjoittajasta nykyisin rekisteröitävien tietojen lisäksi osoite ja henkilötunnus tai, jos suomalaista henkilötunnusta ei ole, syntymäaika. Muutosta on pidettävä perusteltuna jo siksi, että yhdistys saattaa harjoittaa merkittäväkin yhteiskunnallista tai taloudellista toimintaa. Sekä viranomaisille että yhdistysten sopimuskuppaneille on tärkeää, että yhdistyksen johtohenkilöiden henkilöllisyydet ovat yksiselitteisesti tiedossa. Samoin perustein tulee myös säätiölain säännöksiä täydentää.

Hallituksen esityksessä patentti- ja rekisterihallituksen suoritteista perittävistä maksuista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että yhdistysrekisteriasioissa voitaisiin poiketa omakustannusarvon mukaisista maksuista, jotka muutoin ovat patentti- ja rekisterihallituksen maksuunpanoissa sääntönä. Yhdistysten rekisteröinti-, muutos- ja purkautumisilmoitukset olisivat yhdistyslain säännösten nojalla edelleen maksuttomia. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että eri yhdistyksillä on hyvin erilaiset tarkoitukset ja taloudelliset resurssit. Tämä tulee ottaa huomioon yhdistysrekisterin suoritemaksuja vahvistettaessa. Valiokunta pitää valtiösäännön takaaman yhdistymisvapauden kannalta tärkeänä, että yhdistysrekisterin maksut vahvistetaan siten, ettei niillä vaikeuteta varsinaisten aatteellisten yhdistysten toimintaa.

Yhdistyksen rekisteröinnin keskimääräinen käsittelyaika oikeusministeriössä ylittää 18 kuukautta. Tämä pitkään jatkunut asiantila on yhdistymisvapauden kannalta kestävä. Valiokunta on pannut merkille, että hallituksen esitystä n:o 217 perustellaan pitkälti tehostamisnäkökohdin, ja odottaa, että lakiehdotuksen toteuttaminen johtaa yhdistysrekisterin ruuhkan purkautumiseen.

Valiokunta edellyttää, että oikeusministeriön yhdistysrekisteritoimiston voimavarat siirretään yhdistysrekisterin ruuhkan purkamiseksi patentti- ja rekis-

terihallitukseen ja että yhdistysrekisterin menettelytapoja kehitetään siten, että rekisteröintiasioiden käsittelyajat lyhenevät oleellisesti nykyisestä.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen n:o 93 sisältyvä 5. lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana,

että hallituksen esitykseen n:o 217 sisältyvä 1. lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana, sekä

että hallituksen esitykseen n:o 93 sisältyvien 1.—4. ja hallituksen esitykseen n:o 217 sisältyvien 2.—4. lakiehdotusten pohjalta hyväksyttäisiin seuraavat lakiehdotukset:

Laki

säätiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 5 päivänä huhtikuuta 1930 annetun säätiölain (109/30) 23 §, muutetaan 3 §:n 2 momentti, 3 a §, 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti, 2 momentin 1 ja 4 kohta, 3 ja 4 momentti, 7 §:n 1 momentin 2 kohta, 9 §:n 2 momentti, 10 b §, 12 §:n 2 momentti, 13 ja 14 §, 14 a §:n 2 ja 3 momentti, 15 §, 17 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 17 a §:n 2 momentti, 17 b §:n 1 ja 4 momentti, 17 c §:n 2 momentti, 18 §, 19 §:n 1 ja 2 momentti, 22 §:n 2 ja 3 momentti, 25 § ja 27 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 momentti, 6 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 10 b §, 12 §:n 2 momentti, 14 §, 17 §:n 3 ja 4 momentti, 17 a §:n 2 momentti, 17 b §:n 1 ja 4 momentti, 17 c §:n 2 momentti, 18 §, 19 §:n 1 ja 2 momentti, 22 §:n 2 ja 3 momentti ja 25 § 27 päivänä maaliskuuta 1987 annetussa laissa (349/87), 5 §:n 1 momentti, 14 a §:n 2 ja 3 momentti, 15 § ja 17 §:n 1 momentti 13 päivänä heinäkuuta 1964 annetussa laissa (400/64), 3 a § muutettuna mainitulla 27 päivänä maaliskuuta 1987 annetulla lailla ja 17 päivänä elokuuta 1990 annetulla lailla (704/90), 6 §:n 2 momentin 1 ja 4 kohta, 7 §:n 1 momentin 2 kohta ja 9 §:n 2 momentti 8 päivänä tammikuuta 1993 annetussa laissa (97/93) sekä 13 § muutettuna mainituilla 13 päivänä heinäkuuta 1964 ja 27 päivänä maaliskuuta 1987 annetuilla laeilla, sekä lisätään lakiin siitä mainitulla 27 päivänä maaliskuuta 1987 annetulla lailla kumotun 24 §:n tilalle uusi 24 § seuraavasti:

3, 3 a ja 5 §

(Kuten hallituksen esityksessä n:o 93)

6 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä n:o 93)

Säätiö on ilmoitettava säätiörekisteriin kuuden kuukauden kuluessa perustamisluvan antamisesta. Ilmoitus on hallituksen jokaisen jäsenen allekirjoitettava ja siihen tulee sisältyä:

1) ilmoitus hallituksen puheenjohtajan sekä jokaisen jäsenen ja varajäsenen täydellisestä nimestä, *osoitteesta*, asuinpaikasta ja suomalaisesta henkilötunnuksesta tai tämän puuttuessa syntymäajasta;

4) ilmoitus sellaisen henkilön täydellisestä nimestä, *osoitteesta*, asuinpaikasta ja suomalaisesta henkilötunnuksesta tai tämän puuttuessa syntymäajasta, jolle on annettu oikeus säätiön nimen

kirjoittamiseen yksin tai yhdessä toisen kanssa; sekä

(3 ja 4 mom. kuten hallituksen esityksessä n:o 93)

7 §

Säätiörekisteriin on merkittävä:

2) hallituksen puheenjohtajan sekä jokaisen jäsenen ja varajäsenen samoin kuin säätiön jokaisen nimenkirjoittajan täydellinen nimi, *osoite*, asuinpaikka ja henkilötunnus tai syntymäaika, sekä, jos hallituksena toimivat toisen säätiön, yhteisön tai laitoksen hallituksen jäsenet taikka viranomainen, maininta siitä sekä säätiön tai yhteisön tai laitoksen rekisterinumero ja rekisteri, johon se on merkitty.

9, 10 b, 12, 13, 14, 14 a, 15, 17, 17 a—c, 18, 19,
22, 24, 25 ja 27 §
(Kuten hallituksen esityksessä n:o 93)

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä n:o 93)

Laki

patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan patentti- ja rekisterihallituksesta 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetun lain (575/92) 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

2 §

Tehtävät

Patentti- ja rekisterihallituksen tehtävänä on teknisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen. Se käsittelee patenttia, integroidun piirin piiri-mallia, hyödyllisyysmallioikeutta, mallioikeutta, tavaramerkkiä, yritysikiinnitystä, kaupparekisteriä, *yhdistysrekisteriä, säätiörekisteriä ja säätiö-laissa (109/30) tarkoitettua säätiöiden valvontaa,*

tilinpäätösasiakirjojen julkistamista ja toiminimeä koskevat asiat sekä tarjoaa alansa tietopalveluja. Sen käsiteltäväksi voidaan asetuksella määrätä myös muita teollisoikeudellisia ja rekisterinpitoon liittyviä asioita. (*Poist.*)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Laki

patentti- ja rekisterihallituksen valitusasiain käsittelystä annetun lain (*poist.*) muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan patentti- ja rekisterihallituksen valitusasiain käsittelystä 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetun lain (576/92) 3 §:n 2 momentti,
muutetaan 3 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta ja 5 §:n 1 momentti sekä
lisätään 1 §:ään uusi 2 momentti ja 3 §:n 1 momenttiin uusi 7 kohta seuraavasti:

1 §

(Kuten hallituksen esityksessä n:o 93)

3 §

(Kuten hallituksen esityksessä n:o 217)

5 §

(Kuten hallituksen esityksessä n:o 217)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Laki

patentti- ja rekisterihallituksen suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan patentti- ja rekisterihallituksen suoritteista perittävistä maksuista 13 päivänä marraskuuta 1992 annetun lain (1032/92) 3 §:n 4 momentti seuraavasti:

3 §

Teollisuuspoliittisista tai oikeudenhoitoon, uuden suoritteen käyttöönottoon tai rekisteritietojen ajantasallapitoon liittyvistä taikka kansainvälisistä sopimuksista tai käytännöstä johtuvista syistä *taikka silloin, kun käsitellään säätiölaista (109/30) ja yhdistyslaista (503/89) johtuvia asioita*, maksu voidaan määrätä perittäväksi yleisesti suoritteen omakustannusarvoa tai suorite-ryhmäkohtaista kustannusvastaavuutta alempa-

na tai jättää kokonaan perimättä. (*Poist.*) Teollisuuspoliittisista taikka kansainvälisistä sopimuksista tai käytännöstä johtuvista tai muista erityisistä syistä maksu, joka muutoin määrättäisiin suoritteen omakustannusarvoa tai suorite-ryhmäkohtaista kustannusvastaavuutta vastavaksi, saadaan määrätä tätä korkeammaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1994

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Louekoski, varapuheenjohtaja Björkenheim sekä jäsenet

Dromberg, Jurva, Jääskeläinen, Kekkonen, Kivelä, Korhonen, Koski, Laivoranta, J. Leppänen, Luhtanen ja A. Ojala.